

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

«Педагогіка і психологія вищої школи» як інтегрована навчальна дисципліна системи педагогічних та психологічних наук, спрямована на набуття психолого-педагогічних компетентностей здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти, необхідних для професійної науково-педагогічної діяльності у вищій школі, на розвиток умінь розв'язання завдань, пов'язаних з організацією освітнього процесу у вищій школі, вибудовування суб'єкт-суб'єктної взаємодії учасників навчально-професійної діяльності на саморозвиток та особистісне зростання.

2. Мета навчальної дисципліни - ознайомлення здобувачів другого магістерського освітнього рівня з основними тенденціями розвитку вищої освіти, з теорією та практикою навчання, виховання й управління у вищій школі; психологічними закономірностями освітнього процесу, особливостями співпраці викладача і студента, викладача і студентської групи; формування готовності магістрантів, як майбутніх викладачів вищої школи, до науково-педагогічної інноваційної діяльності.

3. Пререквізити. Ефективність засвоєння даного курсу підвищує вивчення таких дисциплін: «Філософія», «Педагогіка», «Психологія»

4. Результати навчання.

Компетентності	
ЗК 01.	Здатність до адаптації і дії в новій ситуації.
ЗК 05.	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
Програмні результати навчання	
ПР 02.	Застосовувати свої знання для визначення і вирішення проблемних питань і прийняття обґрунтованих рішень в науках про Землю.
ПР 03.	Вміти спілкуватися з фахівцями та експертами різного рівня інших галузей знань, у тому числі в міжнародному контексті, в глобальному інформаційному середовищі.
ПР 12.	Уміти самостійно планувати виконання інноваційного завдання та формулювати висновки за його результатами.

У результаті засвоєння змісту навчальної дисципліни студент має набути таких компетентностей.

а) знати:

- теоретичні основи педагогіки та психології вищої школи як науки і навчальної дисципліни (сутність ключових понять педагогіки і психології вищої школи, основні положення, закономірності та етапи розвитку, крізь призму аналізу наукового доробку)
- структуру системи вищої освіти в Україні та особливості управління нею;
- основні категорії дидактики вищої школи та нормативні документи, що визначають зміст вищої освіти;
- організаційні особливості та психологічні закономірності освітнього процесу у вищій школі;

- специфіку застосування інноваційних педагогічних технологій в освітньому процесі вищої школи;
- основні дидактико-методичні засади і види контролю та оцінювання результатів навчальних досягнень студентів;
- особливості індивідуальної і позааудиторної навчально-виховної роботи зі студентською молоддю;
- психологічні особливості студентського віку, становлення особистості студента як майбутнього фахівця;
- психологію педагогічної діяльності викладача вищої школи та професійні вимоги до його професійної діяльності;
- шляхи конструктивного подолання бар'єрів і вирішення конфліктів у педагогічній взаємодії.

б) уміти:

- аналізувати зв'язки педагогіки з системою педагогічних наук та іншими науками;
- складати план навчальних занять (лекційних, семінарських, лабораторних) у вищій школі, аналізувати засоби діагностики;
- використовувати інтерактивні ігрові методи та методики інноваційних технологій навчання у підготовці фахівців;
- планувати та реалізовувати організаційно-виховну роботу куратора академічної групи;
- давати психологічну характеристику студентського періоду життя людини, визначати механізми соціалізації особистості у студентському віці;
- складати характеристику студента і студентської групи;
- визначати зв'язки між рівнем інтелектуального і особистісного розвитку студентів, формами і методами впливу на результати навчання і виховання;
- складати програму особистісного самовдосконалення і програму «Я концепція майбутнього фахівця».

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Форма навчання	
		денна	заочна
К-сть кредитів – 3	Галузь знань 10 Природничі науки	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність 103 Науки про Землю	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		5-й	5-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – за		Семестр	

вибором студента до ЗМ			
Загальна кількість годин – 90		9-й	9-й
		Лекції	
		30 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		0 год.	0 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	82 год.
		Індивідуальні завдання	
		Підсумковий контроль -екзамен	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Рівень вищої освіти – другий магістерський		

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назва модулів	Теми лекцій	Кількість годин			
		Л		С.р.	
		Д	З	Д	З
Педагогіка вищої школи	1.1. Теоретичні основи педагогіки вищої школи як науки та навчальної дисципліни	2		4	5
	1.2. Вища освіта України. Система вищої освіти в Україні та управління нею.	2	1	4	6
	1.3. Дидактика вищої школи. Зміст освіти у закладах вищої освіти. Внутрішня система забезпечення якості вищої освіти та якості освітньої діяльності	2	1	5	8
	1.4. Організація освітнього процесу у вищій школі: особливості організації освітнього процесу у вищій школі управління освітнім процесом; методи, та форми навчання. Студентоцен-тризм в освітньому процесі	4		8	9
	1.5. Інноваційні технології навчання у вищій школі	2	2	4	6
	1.6. Контроль та оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти.	2		4	6
	1.7. Організація позааудиторної виховної роботи у ЗВО та академічній групі	2	1	4	5
<i>Модульна контрольна робота – 1 год.</i>					

Психологія вищої школи	2.1. Психологія вищої школи як наука і навчальна дисципліна	2		4	4
	2.2. Студент як суб'єкт навчально-професійної діяльності у вищому навчальному закладі.	2	2	4	6
	2.3. Студентство як соціальна група та її психологічні особливості	2		4	6

	2.4.Становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою у навчально-професійній діяльності	2		4	6
	2.5. Психологічні особливості професійної діяльності викладача вищої школи. Професіоналізм та педагогічна майстерність у педагогічній діяльності викладача.	2	1	5	7
	2.6.Психологія педагогічної комунікативної взаємодії викладача зі студентами.Доброчесність - основний принцип суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладача зі студентством Протириччя і конфлікти у педагогічній взаємодії, засоби їх регулювання.	2		6	8
<i>Модульна контрольна робота – 1год.</i>					
Всього годин:		30	8	60	82

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

Завдання для СРС з курсу «Педагогіка і психологія вищої школи» Модуль 1 «Педагогіка вищої школи»

№	Тема	Завдання	Максимальна кількість балів
1.	Тема 2	Розробити <i>модель вищої освіти України</i> на основі аналізу її системи (<i>рівні вищої освіти, ступені вищої освіти, типи ЗВО, див. Закон України «Про вищу освіту», «Про освіту» тощо</i>).	12
2.	Тема 5	Розробити <i>поширений план лекційного заняття</i> з курсу вашої спеціальності (<i>тема за вибором студента</i>)	12
3.	Тема 5	Розробити <i>поширений план семінарського заняття</i> зі спеціальності (<i>тема, курс за власним вибором студента</i>)	12
4.	Тема 6	Розробити <i>план виховної роботи куратора</i> в академічній групі (<i>семестр, навчальний рік</i>).	12
5.		Модульна контрольна робота	12
Всього		Студент має право запропонувати, окрім цих тем для самостійної роботи, свою, що складає актуальність і цікавість (<i>оцінюється додатковим балом</i>)	60 балів

Кількість набраних студентом балів за модуль множиться на **коефіцієнт 0,5**.

Завдання для СРС з курсу «Педагогіка і психологія вищої школи» Модуль 2. «Психологія вищої школи»

№	Тема	Завдання	Кількість балів
1.	До кожної теми	Скласти <i>словник основних понять з кожної теми</i>	12

2.	Тема 2	Скласти <i>психологічну характеристику студента</i> (за власним вибором)	12
3.	Тема 3	Скласти <i>психологічну характеристику академічної студентської групи</i> (на аркушах А4)	12
4.	Тема 4-5	Скласти <i>самохарактеристику</i> : – «Я – особистість»; – «Я – майбутній фахівець»	12
5.		Модульна контрольна робота	12
Всього		Студент має право запропонувати, окрім цих тем для самостійної роботи, свою, що складає актуальність і цікавість (<i>оцінюється додатковим балом</i>)	60 балів
Кількість набраних		балів студентом за модуль множиться на коефіцієнт 0,5.	

Індивідуальні навчально-дослідні завдання (за власним вибором студента)

1. Дистанційна форма навчання: організаційні принципи та активні методи її функціонування (*есе*).
2. Впровадження практик студентоцентрованого навчання в освітній процес (*опис досвіду ЗВО України*)
3. Інноваційне освітнє середовище як важлива передумова забезпечення якості підготовки фахівців (*доповідь*)
4. Удосконалення практичної підготовки студентів із забезпеченням формування конкурентоспроможних професійних компетентностей (*аналіз результатів опитування студентів*)
5. Розвиток дуальної (та інших) форми навчання - потреба сьогодення.
6. Академічна доброчесність – запорука якісної освіти. Принципи академічної доброчесності
7. Модель Я- концепція майбутнього фахівця (*створення моделі*)..
8. Професійний розвиток та підтримка викладацького складу (*створення моделі*).
9. Роль викладача-лідера у сучасному університеті. Як стимулювати викладача-лідера?
10. Зміст освіти в системі підготовки фахівців за профілем.
11. . Формування компетентностей – відповідальність викладача чи студента? (*дискусія*)
12. Дидактичні принципи навчання та їх розвиток (*презентація*).
13. Показники якості підготовки фахівців, критерії оцінки якості навчання.
14. Цілі, види і форми контролю якості навчання (*вільний вибір форми представлення*).
15. Диференціація в освітньому процесі вищої школи (розробка диференційованих завдань (за своїм профілем навчання) для індивідуальної роботи зі студентами.
16. Комплексний аналіз якості підготовки кадрів за результатами контролю.
17. Розробка навчальної програми дисципліни (*нової запропонованої студентом, або дисципліни*

уже наявної) та її презентації (презентація)

18. Інноваційні технології навчання у вищій школі.
19. Психологія взаємодії суб'єктів освітнього процесу (есе).
20. Проблеми активного слухання у процесі навчання.
21. Самостійна робота студентів у процесі навчання(вільний вибір форми представлення)..
22. Характеристика освітньо-професійних програм відповідної спеціальності (аналіз та оцінювання сильних і слабких сторін).
23. Мотивація і стимули успішного навчання студентів і ефективної роботи викладачів(вільний вибір форми представлення)..
24. Методи активізації навчання та організація їх впровадження (презентація).
25. Альтернативні системи навчання. Пошук шляхів удосконалення освіти (доповідь).

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Головна мета контролю – визначити якість засвоєння навчального матеріалу студентами, ступінь відповідності сформованих умінь та навичок цілям та завданням навчання. У процесі вивчення курсу «Педагогіка і Психологія вищої школи» використовуються такі методи контролю:

- спостереження за навчально-пізнавальною діяльністю студентів
- усне опитування
- програмований контроль
- письмове опитування
- дидактичні тести
- самостійна робота студента тощо.

Формою підсумкового контролю є *екзамен*.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів є:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- реферати;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (іспит)	Сума	
Вступ	Модуль 1. Педагогіка	Модуль2. Психологія	Самостійна робота студента	40	100

T1	T1.2	T1.3	T1.4	T1.5	T1.6	T1.7	T2.1	T2.2	T2.3	T2.4	T2.5	T2.6	T2.7	T3.1	T3.2		
2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	2	4	4	60	100

5. Рекомендована література -основна

Основна

1. Барановська Л. В. Педагогіка та психологія вищої школи.: навч. посібн. Київ: НАУ, 2015. 240 с. Галузинський В.М.,
2. Галузинський В. М., Євтух М.В. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні. / В.М.Галузинський, М.В. Євтух– К.: ННТЛ, 2010
3. Грнук А.Д. Основи психопедагогіки. Київ, 2016. 239 с.
4. Городиська В., Пантіюк М., Міляєва В. Педагогіка та психологія вищої школи : тексти лекцій. Дрогобич : Редакц.-видавн. відділ ДДПУ, 2014. 307 с.
5. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі [Текст] : навч. посіб. / Зайченко І. В. – К. : Ліра-К, 2017. – 456 с.
6. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід : метод. посіб. / авт.-уклад. О. Пометун, Л. Пироженко. – К. : А.П.Н., 2002.
7. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. К. : Знання, 2011. 486 с.
8. Мешко О.І. Психологія вищої школи. Навчальний посібник. Тернопіль: «Вектор», 2018. 196 с.
9. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : навч. Посіб. Ортинський В. Л. – Центр учбової літератури, 2017. – 472 с.
10. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмельюк, А. В. Семенова [та ін.] ; за ред. З. Н. Курлянд. – 2 вид. переробл. і допов. – К. : Знання, 2005
11. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Підручник 2- вид. / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко – К.: ЦУЛ, 2014
12. Психологія : підруч. для студ. вищ. навч. закл.: С. Грабовська, А. Вовк, Т. Партико та ін. Київ : Ін Юре, 2014. 664 с.
13. Ставицький А. В., Ставицька Т. Є. Актуальні проблеми сучасної комунікації в системі вищої освіти України // Науковий вісник Східноєвропейського національного Університету імені Лесі Українки. – № 2 (304). – Том 2. – 2016 р. – С. 44–50.
14. Теорія і методика професійної освіти : навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Т. Ю. Осипова, Р. С. Гурін [та ін.] ; за ред. З. Н. Курлянд. – К. : Знання, 2012.
15. Урбанович А. А. Психологія управління : учебное пособие. – Мн. : Харвест, 2002. – 640 с.
16. Чернилевский Д. В. Дидактические технологии в высшей школе : учеб. пособие для вузов / Д. В. Чернилевский. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2002.
17. Шапарь В. Б. Практическая психология. Инструментарий / Серия «Учебники высшей школы». – Ростов-на-Дону : Феникс, 2004. – 768 с.

Допоміжна

1. Аксіопсихологія людської деструктивності : від анатомії до профілактики : монографія / за заг. ред. З. С. Карпенко ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Прикарпатський нац. ун-т ім.В.Стефаника». Івано-Франківськ : Супрун В.П., 2016. 220 с.
2. Аргайл М. Психологія щасття. Серія «Мастера психології». 2-е изд. – СПб. : Питер, 2003. – 271 с.
3. Бенедиктов Б. А. Бенедиктов С. Б. Психологія обучения и воспитания и высшей школе. – М. : Просвещение, 1991. – 312 с.
4. Вачков И. В. Основы технологии группового тренинга. – М. : Издательство «Ось-89», 1999.
5. Вульфсон Б. Л. Стратегия развития образования на Западе на пороге XXI века / Б. Л. Вульфсон. – М. : Изд-во УРАЛ, 1999.
6. Гордеева Т. О. Психологія мотивації досягнення. – М. : Смысл – ІЦ «Академія», 2006.

7. Кравець В. П. Зарубіжна школа і педагогіка ХХ століття / В. П. Кравець. – Т., 1996.
8. Кухаренко В. М. Дистанційне навчання. Умови застосування. Дистанційний курс / В. М. Кухаренко, О. В. Рибалко, Н. Г. Сиротенко. – Х. : Торгсінг, 2015.
9. Левин К. Динамическая психология : Избранные труды / Под общ. ред. Д. А. Леонтьева и Е. Ю. Патяевой. – М. : Смысл, 2001.
10. Левин К. Разрешение социальных конфликтов – СПб. : Речь, 2000.
11. Леонтьев Д. А. Психология свободы: к постановке проблемы самодетерминации личности. Психологический журнал. – 2000. – Т. 21. – № 1.
12. Лушин П. В. Личностные изменения как процесс: теория и практика. – Одесса : Аспект, 2005. – 334 с.
13. Маслоу А. Мотивация и личность. – СПб. : Евразия, 1999.
14. Маслоу А. Психология бытия. – М. : Рефл-бук, 1997. – 300 с.
15. Ничкало Н. Г. Неперервна професійна освіта – тенденція світова / Н. Г. Ничкало // Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні 1992- 2002 : зб. наук. пр. до 10-річчя АПН України / АПН України. – Ч. 2. – Х. : ОВС, 2002.
16. Олпорт Г. Становление личности. Избранные труды. – М. : Смысл, 2002. – 462 с.
17. Реан А. А., Кудашев А. Р., Баранов А. А. Психология адаптации личности. – СПб : «Прайм-Евразия», 2006. – 479 с.
18. Роджерс К. Становление личности: Взгляд на психотерапию / Пер. с англ. – М. : ЭКСМО-пресс, 2001. – 414 с.
19. Ткалич М. Г. Гендерна психологія / М. Ткалич. Київ : Академвидав, 2012. 248 с.
20. Шихи Г. Возрастные кризисы. Ступени личностного роста. – СПб. : «Ювента», 2000.
21. Щербань П. Сутність педагогічної культури : Вища освіта України / П. Щербань. – К., 2004.
22. Эриксон Э. Идентичность: юность и кризис / Пер. с англ.; общ. ред. и предисл. А. В. Толстых. – М. : Прогресс, 2005.

7. Інформаційні ресурси

1. Воробієнко, П. Компетентнісний підхід у вищій освіті – від теорії до практики [Текст] / П. Воробієнко, А. Ложковський // Вища школа. – 2016. – № 6. – С. 13- 20
2. Зенченко Т. Ф. Методичні засади управління системою якості освіти у вищій школі [Електронний ресурс] / Т. Ф. Зенченко // Професійна освіта: методологія, теорія та технології. - 2016. - Вип. 4. - С. 47-57. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/profe_2016_4_6
3. Іванова Г. І. Тайм-менеджмент як педагогічна технологія формування культури розумової праці студентів. / І. Іванова // Вища освіта України. - 2017. - № 1. - С. 282-292
4. Козлакова Г. Регіональний університет як науково-освітнє середовище для підготовки лідерів вищої школи [Електронний ресурс] / Г. Козлакова // Вища освіта України. - 2016. - № 4. - С. 64-69.
5. Левківський, К. Реформування вищої освіти в контексті імплементації Закону України «Про вищу освіту»: нормативно-правові аспекти забезпечення якості [Текст] / К. Левківський, Л. Івлева // Вища школа. – 2016. – № 5. – С. 74-80.
6. Морылева Э. А. Функциональное значение социально-профессиональной мобильности в подготовке педагога в вузе / Э. А. Морылева, Н. Н. Суртаева // [www.tgpi.tob.ru/info/nauka/conf/old/cont %20](http://www.tgpi.tob.ru/info/nauka/conf/old/cont%20).
7. Новаченко Т. В. Використання активних та інтерактивних форм і методів навчання у вищій школі / Т. В. Новаченко // Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент. – Вип. 6 : збірник наукових праць. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. – С. 227-234.
8. Огороднійчук І. А. Значення та роль активних методів навчання на практичних заняттях у вищій школі [Електронний ресурс] / І. А. Огороднійчук // ScienceRise. Pedagogical Education. - 2016. - № 8(4). - С. 35-38. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/texcped_2016_8\(4\)_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/texcped_2016_8(4)_7)

9. Онищенко І. В. Навчально-професійна мотивація як складник професійного становлення майбутніх фахівців педагогічного профілю. - С. 139-145. 4. Девтерова Т. Управління та освіта мотивацією студентів при вивченні педагогіки вищої школи / Т. Девтерова // Вид. України. - 2016. - № 3. - С. 50-57.
10. Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. Даний ресурс містить максимально широкий спектр ключових текстів з психології, психогієни, філософії, релігії, культурології та ін. Режим доступу: <http://psylib.kiev.ua/>
11. Шевченко С. В. Інноваційний науково-освітній простір вищої школи як умова інтелектуального розвитку студентів [Електронний ресурс] / С. В. Шевченко, Л. М. Михайленко, Л. П. Добровольська, Т. А. Каткова // Вісник Одеського національного університету. Серія : Психологія. - 2016. - Т. 21, Вип. 4. - С. 212-221. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_psi_2016_21_4_26